

I

(Aktid, mille avaldamine on kohustuslik)

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 1775/2005,**28. september 2005,****maagaasiedastusvõrkudele juurdepääsu tingimuste kohta****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

saavutamiseks tegelikkuses on vaja need eeskirjad õiguslikult täitmisele pöörata.

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 95,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽¹⁾

pärast konsulteerimist regioonide komiteega,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiiv 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta ⁽³⁾ on andnud gaasi siseturu loomisse olulise panuse. Nüüd on vaja teha reguleeriva raamistiku struktuurimuudatused, et kõrvaldada järelejäänud tõkkesiseturu loomisel, eelkõige gaasiga kauplemisel. On tarvis tehnilisi lisaeeskirju, eelkõige juurdepääsuteenuste osas kolmandatele isikutele, võimsuse jaotamise mehhanismi põhimõtete, ülekoormusega tegelemise korra ja läbipaistvusnõuete osas.

(2) Gaasi valdkonna reguleerimise Euroopa foorumil 2002. aastal vastu võetud esimese hea tava suuniste seeria rakendamisel ja järelevalve teostamisel saadud kogemus näitab, et suunistes sätestatud eeskirjade täieliku rakendamise tagamiseks kõigis liikmesriikides ja võrdsete turule juurdepääsutingimuste minimaalse garantii

(3) Ühiste eeskirjade teine seeria nimetusega "Teised hea tava suunistes" võeti vastu 24.–25. septembri 2003. aasta foorumil toimunud koosolekul. Käesoleva määruse eesmärgiks on nimetatud suuniste põhjal peamiste põhimõtete ja eeskirjade sätestamine seoses edastusvõrkudele juurdepääsu ja juurdepääsuteenustega kolmandatele isikutele, ülekoormusega tegelemisega, läbipaistvusega, võimsusega seotud õiguste tasakaalustamise ja kauplemisega.

(4) Direktiivi 2003/55/EÜ artikkel 15 võimaldab tegutseda edastus- ja jaotusvõrgu ühendhalduril. Seetõttu käesolevas määruses sätestatud eeskirjadega ei nõuta direktiivi 2003/55/EÜ asjakohastele sätetele ja eelkõige selle artiklile 15 vastavate riiklike edastus- ja jaotusvõrkude süsteemide korralduse muutmist.

(5) Käesoleva määruse kohaldamisala hõlmab kohalikke turustajaid gaasivõrguga ühendavaid kõrgsurvetorustikke, mida kohalikul turustamisel üldiselt ei kasutata.

⁽¹⁾ ELT C 241, 28.9.2004, lk 31.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 20. aprilli 2004. aasta arvamus (ELT C 104 E, 30.4.2004, lk 306), nõukogu 12. novembri 2004. aasta ühine seisukoht (ELT C 25 E, 1.2.2005, lk 44), Euroopa Parlamendi 8. märtsi 2005. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 12. juuli 2005. aasta otsus.

⁽³⁾ ELT L 176, 15.7.2003, lk 57.

(6) Tuleb sätestada kriteeriumid, mille kohaselt määratakse kindlaks gaasivõrku juurdepääsu tariifid, et tagada nende täielik vastavus mittediskrimineerimise põhimõttega ja hästitoimiva siseturu vajadustega, ning võtta täielikult arvesse tervikliku süsteemi rajamise vajadust ja kajastada tegelikke tekkinud kulusid, niivõrd kui need kulud vastavad tõhusa ja võrreldava struktuuriga edastusvõrgu halduri kuludele ning on läbipaistvad, hõlmates samas

- asjaomast investeeringutasuvust ning võttes arvesse, kui see on asjakohane, reguleerivate asutuste tariifide võrdlust.
- (7) Tariifide arvestamisel on oluline võtta arvesse tegelikke tekkinud kulusid, niivõrd kui need kulud vastavad tõhusa ja võrreldava struktuuriga edastusvõrgu halduri kuludele ning on läbipaistvad, ning samuti vajadust tagada sobiv investeeringutasuvus ja stiimul uue infrastruktuuri ehitamiseks. Sellega seoses ja eelkõige juhul, kui eksisteerib tõhus konkurents gaasijuhtmete vahel, on vajalik rakendada reguleerivate asutuste tariifide võrdlust.
- (8) Turupõhiste meetmete, näiteks enampakkumiste, kasutamine tariifide kindlaksmääramiseks peab olema kooskõlas direktiivi 2003/55/EÜ sätetega.
- (9) Ühiste juurdepääsuteenuste miinimumhulk kolmandatele isikutele on vajalik, et määrata kindlaks ühenduses reaalselt kehtiv ühine juurdepääsu miinimumstandard ja kindlustada, et juurdepääsuteenused kolmandatele isikutele ühilduksid piisavalt, ning võimaldada saada kasu gaasi hästitoimivast siseturust.
- (10) Viited ühtlustatud edastuslepingutele edastusvõrgu halduritele mittediskrimineeriva juurdepääsu kontekstis ei tähenda seda, et teatud edastusvõrgu halduri edastuslepingute tingimused peavad olema samad, mis teistel edastusvõrgu halduritel samas või mõnes muus liikmesriigis, välja arvatud juhul, kui on sätestatud miinimumnõuded, millele peavad vastama kõik edastuslepingud.
- (11) Võrkude lepingutega ülekoormamisega tegelemine on gaasi siseturu loomise lõpuleviimisel oluliseks küsimuseks. On vaja välja töötada ühised eeskirjad, mis tasakaalustaks vajaduse vabastada kasutamata võimsus kooskõlas põhimõttega "kasuta või anna ära" võimsuse valdaja õigustega kasutada võimsust vajaduse korral, samal ajal suurendades võimsuse likviidsust.
- (12) Kuigi võrkude füüsiline ülekoormamine on hetkel ühenduses harva esinev probleem, võib see muutuda probleemiks tulevikus. Seetõttu on oluline luua aluspõhimõtte ülekoormatud võimsuse eraldamise kohta sellistel juhtudel.
- (13) Selleks et võrgu kasutajad saaksid tõhusa juurdepääsu gaasivõrkudele, vajavad nad teavet eelkõige tehniliste nõuete ja saadaval oleva võimsuse kohta, et neil oleks võimalik siseturu raames esilekerkivaid ärivõimalusi ära kasutada. Selliste läbipaistvusnõuete kohta on vajalikud ühised miinimumstandardid. Sellise teabe avaldamiseks võib kasutada erinevaid viise, kaasa arvatud elektroonilist.
- (14) Edastusvõrgu haldurite juhitud gaasiedastuse mittediskrimineerivad ja läbipaistvad tasakaalustussüsteemid on olulised mehhanismid, eelkõige uute turule tulijate jaoks, kellel võib esineda rohkem raskusi oma müügiportfelli tasakaalustamisega kui ettevõtetel, kes on end vastaval turul juba sisse seadnud. Seetõttu on vaja sätestada eeskirjad tagamaks, et edastusvõrgu haldurid rakendavad selliseid mehhanisme viisil, mis vastab mittediskrimineerivatele, läbipaistvatele ja tõhusatele võrgule juurdepääsutingimustele.
- (15) Võimsusega seotud esmaste õigustega kauplemisel on oluline osa konkurentsivõimelise turu väljaarendamisel ja likviidsuse loomisel. Käesolev määrus peaks seega kõnealuse küsimuse osas sätestama põhieeskirjad.
- (16) On vaja tagada, et ettevõtted, kes omandavad võimsusega seotud õigusi, saaks neid õigusi müüa teistele litsentseeritud ettevõtetele, et tagada sobiv likviidsuse tase võimsuse turul. See lähenemine ei takista sellise süsteemi tekkimist, kus riiklikul tasandil määratletud perioodi jooksul kasutamata võimsus tehakse kindlal alusel uuesti turul kättesaadavaks.
- (17) Riiklikud reguleerivad asutused peaksid tagama käesolevas määruses sisalduvate eeskirjade ja määruse põhjal vastu võetud suuniste järgimise.
- (18) Käesoleva määruse lisas toodud suunistes on teise hea tava suuniste põhjal määratletud spetsiaalsed üksikasjalikud rakenduseeskirjad. Vajaduse korral arendatakse neid eeskirju aja jooksul edasi, võttes arvesse riiklike gaasisüsteemide erinevusi.
- (19) Tehes ettepaneku määruse lisas sätestatud suuniste muutmiseks, peaks komisjon tagama foorumi raames eelnevate konsultatsioonide läbiviimise suunistega seotud kõigi asjaomaste osapooltega, keda esindavad kutseorganisatsioonid, ja liikmesriikidega, ning taotlema elektri- ja gaasisektori Euroopa reguleerivate asutuste töörühma osalust.
- (20) Liikmesriigid ja pädevad riiklikud ametiasutused peaksid komisjonile edastama asjakohast teavet. Komisjon peaks sellist teavet käsitlema konfidentsiaalsena.

(21) Käesolev määrus ja käesoleva määrusega kooskõlas vastu võetud suunised ei piira ühenduse konkurentsieeskirjade kohaldamist.

Artikkel 2

Mõisted

(22) Käesoleva määruse rakendamiseks vajalikud meetmed võetakse vastu kooskõlas nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusega 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused ⁽¹⁾.

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

(23) Kuna käesoleva määruse eesmärki, milleks on kehtestada õiglased eeskirjad maagaasi edastusvõrgule juurdepääsutingimuste kohta, ei suuda liikmesriigid täielikult saavutada ning seetõttu on eesmärk meetme ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutatav ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks,

1) edastus – maagaasi transportimine, välja arvatud tarnimine, torustiku kaudu, mis koosneb peamiselt kõrgsurvetorudest, mis ei ole tootmisetapi torustik ega kõrgsurvetorustiku osa, mida kasutatakse maagaasi kohaliku turustamise kontekstis selle tarnimiseks tarbijatele;

2) edastusleping – leping, mille edastusvõrgu haldur on sõlminud võrgu kasutajaga edastuse teostamiseks;

3) võimsus – maksimaalne vool väljendatuna normaalkuupmeetrites ajaühiku kohta või energiaühikus ajaühiku kohta, millele võrgu kasutaja omab õigust vastavalt edastuslepingu sätetele;

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

4) kasutamata võimsus – kindel võimsus, mille võrgu kasutaja on edastuslepingu alusel omandanud, kuid mida nimetatud kasutaja ei ole lepingus täpsustanud tähtpäevaks kasutamiseks registreerinud;

Artikkel 1

Sisu ja reguleerimisala

1. Käesolev määruse eesmärk on sätestada mittediskrimineerivad eeskirjad maagaasi edastusvõrgule juurdepääsutingimuste kohta, võttes arvesse riiklike ja piirkondlike turgude iseärasusi, et tagada gaasi siseturu tõhus toimimine.

5) ülekoormusega tegelemine – edastusvõrgu halduri võimsusportfelli haldamine tehnilise võimsuse optimaalseks ja maksimaalseks ärakasutamiseks ning tulevikus tekkivate ülekoormamiste ja küllastuspunktide õigeaegselt tuvastamiseks;

See eesmärk hõlmab ka edastusvõrgule juurdepääsuga seotud tariifide ühtlustatud põhimõtete või nende arvestamise aluseks oleva metoodika sätestamist, juurdepääsuteenuste kehtestamist kolmandatele isikutele, võimsuse eraldamise ja võrkude ülekoormusega tegelemise ühtlustatud põhimõtete määramist, läbipaistvusnõuete, tasakaalustuseeskirjade ja tasakaalustamatuse eest määratavate tasude kindlaksmääramist ning võimsusega kauplemise hõlbustamist.

6) järelturg – turg, kus võimsusega kauplemine toimub teisiti kui esmasel turul;

7) registreerimine – võrgu kasutaja eelnev edastusvõrgu halduri teavitamine tegelikust voolust, mida kasutaja soovib süsteemi sisestada või sellest saada;

2. Liikmesriigid võivad asutada üksuse või asutuse kooskõlas direktiiviga 2003/55/EÜ, et täita üht või mitut harilikult tehnilise süsteemi vastutavale käitajale omistatavat ülesannet, kohaldades sellele üksusele või asutusele käesolevas määruses esitatud nõudeid.

8) taasregistreerimine – järgnev teavitamine korregeeritud registreerimisest;

9) süsteemi terviklikkus – mis tahes olukord edastusvõrgus, kaasa arvatud vajalikud edastusrajatised, mille korral maagaasi rõhk ja kvaliteet jääb edastusvõrgu halduri poolt sätestatud minimaalse ja maksimaalse piiri vahele, nii et maagaasi edastus on tehnilisest seisukohast tagatud;

10) tasakaalustusperiood – ajavahemik, mil maagaasi teatud koguse väljavoolu, mida väljendatakse energiaühikutes, peavad kompenseerima kõik võrgu kasutajad sama koguse maagaasi sissevoolu abil edastusvõrku kooskõlas edastuslepingu või võrgueeskirjadega;

⁽¹⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

- 11) võrgu kasutaja – edastusvõrgu halduri klient või potentsiaalne klient ning edastusvõrgu haldurid ise, kui võrd neil on tarvis täita oma funktsioone maagaasi edastamisel;
- 12) katkestatavad teenused – edastusvõrgu halduri poolt pakutavad teenused, mis on seotud katkestatava võimsusega;
- 13) katkestatav võimsus – maagaasi edastusvõimsus, mille kasutamise saab edastusvõrgu haldur katkestada vastavalt edastuslepingu sätetatud tingimustele;
- 14) pikaajalised teenused – edastusvõrgu halduri poolt pakutavad teenused kestusega üks aasta ja rohkem;
- 15) lühiajalised teenused – edastusvõrgu halduri poolt pakutavad teenused kestusega vähem kui üks aasta;
- 16) kindel võimsus – edastusvõrgu operaatori poolt lepingu kohaselt katkestamatuna tagatav maagaasi edastusvõimsus;
- 17) kindlad teenused – edastusvõrgu halduri poolt pakutavad teenused, mis on seotud kindla võimsusega;
- 18) tehniline võimsus – maksimaalne kindel võimsus, mida edastusvõrgu haldur saab pakkuda võrgu kasutajatele, võttes arvesse edastusvõrgu süsteemi terviklikkust ja kasutamise nõudeid;
- 19) lepinguline võimsus – võimsus, mille edastusvõrgu haldur on edastuslepingu alusel võrgu kasutajale eraldanud;
- 20) olemasolev võimsus – tehnilise võimsuse osa, mida ei ole välja eraldatud ja on antud hetkel veel süsteemis kasutamiseks saadaval;
- 21) lepingutega ülekoormamine – olukord, kus kindla võimsuse nõudluse tase ületab tehnilist võimsust;
- 22) esmane turg – turg, kus edastusvõrgu haldurid kauplevad võimsusega otse;
- 23) füüsiline ülekoormamine – olukord, kus tegelike tarnete nõudluse tase ületab teatud hetkel tehnilise võimsuse.

2. Samuti kohaldatakse direktiivi 2003/55/EÜ artiklis 2 toodud mõisted, mis on käesoleva määruse rakendamisel asjakohased, välja arvatud nimetatud artikli punktis 3 määratletud edastamise mõiste.

Artikkel 3

Võrkudele juurdepääsu tariifid

1. Edastusvõrgu operaatorite kohaldatavad tariifid või nende arvestamiseks kasutatavad meetodid, mille reguleerivad asutused on direktiivi 2003/55/EÜ artikli 25 lõike 2 alusel heaks kiitnud, ning samuti tariifid, mis on avaldatud nimetatud direktiivi artikli 18 lõike 1 alusel, peavad olema läbipaistvad, võtma arvesse süsteemi terviklikkust ja selle edasiarendamise vajadust ning peegeldama tegelikke kulusid, niivõrd kui need kulud vastavad tõhusa ja võrreldava struktuuriga edastusvõrgu halduri kuludele ning on läbipaistvad, hõlmates samas asjaomast investeringutasuvust ning võttes arvesse, kui see on asjakohane, reguleerivate asutuste tariifide võrdlust. Tariife või nende arvestamiseks kasutatavaid meetodikaid tuleb kohaldada mittediskrimineerival viisil.

Liikmesriigid võivad otsustada, et tariife võib määrata ka turupõhiste meetmetega, näiteks enampakkumistega, eeldusel et reguleerivad asutused kiidavad sellised meetmed ja nendest tulenevad tulud heaks.

Tariifid või nende arvestamiseks kasutatavad meetodid peavad aitama kaasa tõhusale gaasiga kauplemisele ja konkurentidele, samal ajal vältides ristsubsideerimist võrgu kasutajate vahel ja luues stiimuleid investeringuteks ning säilitades või luues edastusvõrkude koostoimevõime.

2. Võrkudele juurdepääsu tariifid ei tohi piirata turu likviidsust ega moonutada piiriülest kaubandust erinevate edastusvõrkude vahel. Kui erinevused tariifistruktuurides või tasakaalustumehhanismides takistavad kaubandust edastusvõrkude vahel, olenemata direktiivi 2003/55/EÜ artikli 25 lõikest 2, peavad edastusvõrkude haldurid tihedas koostöös asjaomaste riiklike asutustega püüdma aktiivselt lähendada tariifistruktuure ja maksustamise põhimõtteid, kaasa arvatud tasakaalustamisega seotud põhimõtteid.

Artikkel 4

Juurdepääsuteenused kolmandatele isikutele

1. Edastusvõrgu haldurid peavad:

- a) tagama, et nende pakutavad teenused oleksid kõigi võrgu kasutajate jaoks mittediskrimineerivad. Eelkõige juhul, kus edastusvõrgu haldur pakub samu teenuseid erineva-

tele klientidele, peab ta seda tegema samaväärsete lepingutingimuste alusel, kasutades kas pädeva asutuse poolt kooskõlas direktiivi 2003/55/EÜ artikliga 25 heaks kiidetud ühtlustatud edastuslepinguid või ühiseid võrgueeskirju;

- b) võimaldama nii kindlaid kui ka katkestatavaid juurdepääsuteenuseid kolmandatele isikutele. Katkestatava võimsuse hind peab kajastama katkestamise tõenäosust;
- c) pakkuma võrgu kasutajatele nii pika- kui ka lühiajalisi teenuseid.

2. Kooskõlas artikli 3 lõikes 1 sätestatud põhimõtetega ei tohi mittestandardsete alguskuupäevadega või standardsest aastast edastuslepingust lühema kestusega sõlmitud edastuslepingute korral kehtestada suvaliselt kõrgemaid või madalamaid tariife, mis ei kajasta teenuse turuväärtust.

3. Vajaduse korral võib juurdepääsuteenuseid kolmandatele isikutele osutada tingimusel, et võrgukasutajad esitavad garantiid oma maksejõulisuse kohta. Sellised garantiid ei tohi olla alusetuks põhjenduseks turulepääsu takistamiseks ning peavad olema mittediskrimineerivad, läbipaistvad ja proportsionaalsed.

Artikkel 5

Võimsuse eraldamise mehhanismide ja ülekoormusega tegelemise korra põhimõtted

1. Turul osalejatele peab olema kättesaadav maksimaalne võimsus artikli 6 lõikes 3 sätestatud kõigis asjaomastes punktides, võttes arvesse süsteemi terviklikkust ja võrgu tõhusat toimimist.

2. Edastusvõrgu haldurid peavad rakendama ja avaldama mittediskrimineerivaid ja läbipaistvaid võimsuse eraldamise mehhanisme, mis peavad:

- a) andma asjakohaseid majanduslikke signaale tehnilise võimsuse efektiivse ja maksimaalse kasutamise kohta ning hõlbustama investeringute tegemist uude infrastruktuuri;
- b) sobima kokku turumehhanismidega, kaasa arvatud kiirtehingute turg ja kauplemiskeskus, olles samal ajal paindlikud ja võimelised kohanduma arenevate turutingimustega;
- c) sobima kokku liikmesriikide võrkudele juurdepääsusüsteemidega.

3. Kui edastusvõrgu haldurid sõlmivad uued edastuslepingud või peavad olemasolevate edastuslepingute tingimuste üle uuesti läbirääkimisi, tuleb nendes lepingutes arvesse võtta järgmisi põhimõtteid:

- a) lepingutega ülekoormamise korral peab edastusvõrgu haldur esmasel turul pakkuma kasutamata võimsust vähemalt eeloleva ööpäeva ning katkestatava võimsuse alusel;
- b) võrgu kasutajatel peab soovi korral olema võimalik oma kasutamata lepingujärgset võimsust järelturul edasi müüa või edasi rentida. Liikmesriigid võivad nõuda, et võrgu kasutajad teavitaksid või informeeriks sellest edastusvõrgu haldurit.

4. Kui olemasolevate edastuslepingute kohane võimsus jääb kasutamata ja esineb lepingutega ülekoormamine, peab edastusvõrgu haldur kohaldama lõiget 3, välja arvatud juhul, kui see rikuks olemasolevatele edastuslepingutele esitatavaid nõudmisi. Kui see rikuks olemasolevaid edastuslepinguid, peavad edastusvõrgu haldurid kooskõlas lõikega 3 esitama võrgu kasutajale taotluse kasutamata võimsuse viimiseks järelturule, olles eelnevalt konsulteerinud pädevate asutustega.

5. Olukorras, kus eksisteerib füüsiline ülekoormus, peab edastusvõrgu haldur või vajaduse korral reguleerivad asutused kohaldama mittediskrimineerivaid ja läbipaistvaid võimsuse eraldamise mehhanisme.

Artikkel 6

Läbipaistvusnõuded

1. Edastusvõrgu haldurid peavad avalikustama üksikasjaliku teabe enda poolt pakutavate teenuste ja vastavate tingimuste kohta koos tehniliste andmetega, et võrgu kasutajatele oleks võimaldatud tõhus juurdepääs võrgule.

2. Läbipaistvate, objektiivsete ja mittediskrimineerivate tariifide tagamiseks ning gaasivõrgu tõhusa kasutamise hõlbustamiseks peavad edastusvõrgu haldurid või asjaomased riiklikud asutused avaldama mõistlikul ja piisaval hulgal üksikasjalikku teavet tariifide tuletamise, arvestamise meetoodika ja struktuuri kohta.

3. Iga edastusvõrgu haldur peab regulaarselt ja jooksvalt ning kasutajasõbralikul standardsel viisil avaldama pakutavate teenuste kohta arvandmed tehniliste, lepinguliste ja olemasolevate võimsuste kohta kõigi asjaomaste punktide suhtes, kaasa arvatud sisse- ja väljavoolupunktid.

4. Pädevad asutused peavad pärast võrgu kasutajatega konsulteerimist heaks kiitma edastusvõrgu asjaomased punktid, mille kohta tuleb teavet avaldada.

5. Kui edastusvõrgu haldur leiab, et konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei ole ta kohustatud avaldama kogu nõutavat teavet, peab ta pädevatelt asutustelt taotlema luba piirata kõnealuse punkti või punktide avaldamist.

Pädevad asutused peavad loa andma või loa andmisest keelduma üksikjuhtumi kaupa, võttes arvesse vajadust austada seaduslikke ärisaladusi ja eesmärki luua konkurentsivõimeline gaasi siseturg. Kui luba antakse, tuleb andmed olemasoleva võimsuse kohta avaldada ilma konfidentsiaalsust rikkuda võivate arvandmeteta

Käesolevas lõikes nimetatud luba ei tohi anda, kui samas punktis on lepingulist võimsust eraldatud kolmele või enamale võrgu kasutajale.

6. Edastusvõrgu haldurid peavad alati avalikustama käesoleva määrusega nõutava teabe arukal, koguseliselt selgel ja kergesti kättesaadaval viisil ning mittediskrimineerivalt.

Artikkel 7

Tasakaalustuseeskirjad ja tasakaalustamatuse eest määratavad tasud

1. Tasakaalustuseeskirjad peavad olema koostatud õiglasel, mittediskrimineerival ja läbipaistval viisil ning põhinema objektiivsetel kriteeriumidel. Tasakaalustuseeskirjad peavad kajastama süsteemi tõelisi vajadusi, võttes arvesse edastusvõrgu halduri käsutuses olevaid vahendeid.

2. Mitteturupõhiste tasakaalustussüsteemide korral peavad piirnormid olema kavandatud sellisel, et need oleksid hooajalise iseloomuga või piirnormide väärtused oleksid kõrgemad kui hooajalise iseloomuga piirnormid ning need kajastaksid edastusvõrgu tegelikku tehnilist suutlikkust. Piirnormid peavad kajastama süsteemi tõelisi vajadusi, võttes arvesse edastusvõrgu halduri käsutuses olevaid vahendeid.

3. Tasakaalustamatuse eest määratavad tasud peavad olema niivõrd kulusid kajastavad kui võimalik, samal ajal tagades sobivad stiimulid võrgu kasutajatele gaasi sisse- ja väljavoolu tasakaalustamiseks. Need peavad vältima ristsubsideerimist

võrgu kasutajate vahel ja ei tohi takistada uute turule tulijate sisenemist turule.

Pädevad asutused või edastusvõrgu haldur, nagu on antud olukorras asjakohane, peavad avalikustama tasakaalustamatuse eest määratavate tasude arvestamisel kasutatavad meetodid ning samuti lõplikud tariifid.

4. Edastusvõrgu haldur võib määrata trahve võrgu kasutajatele, kelle sissevool edastussüsteemi ja väljavool edastussüsteemist ei ole tasakaalus vastavalt lõikes 1 osutatud tasakaalustuseeskirjadele.

5. Tariifide arvestamisel tuleb arvesse võtta tekkinud tegelikest tasakaalustuskuludest, niivõrd kui need kulud vastavad tõhusa ja võrreldava struktuuriga edastusvõrgu halduri kuludele ning on läbipaistvad, kõrgemaid trahve, et see ei vähendaks huvi tasakaalustamise vastu, ning pädevad asutused peavad need trahvid heaks kiitma.

6. Selleks et võimaldada võrgu kasutajatel võtta õigeaegselt parandusmeetmeid, peavad edastusvõrgu haldurid edastama piisava, õigeaegse ja usaldusväärse reaalaja olukorda kajastava teabe võrgu kasutajate tasakaalustusprotsessi seisundi kohta. Edastatava teabe tase peab kajastama edastusvõrgu haldurile kättesaadava teabe määra. Kui sellise teabe edastamise eest nõutakse tasu, peavad pädevad asutused selle heaks kiitma ning edastusvõrgu haldurid avaldama.

7. Liikmesriigid peavad tagama, et edastusvõrgu haldurid püüaksid ühtlustada tasakaalustamise korda ja lihtsustada tasakaalustusega seotud tasude struktuuri ja tasemeid, et hõlbustada gaasiga kauplemist.

Artikkel 8

Võimsusega seotud õigustega kauplemine

Iga edastusvõrgu haldur peab tegema mõistlikke samme, et võimaldada vaba kauplemist võimsusega seotud õigustega ja et sellist kauplemist hõlbustada. Iga selline haldur peab välja töötama ühtlustatud edastuslepingud ja menetlused esmasel turul, et hõlbustada järelkauplemist võimsusega seotud õigustega ning tunnustama võimsusega seotud esmaste õiguste üleminekut, kui võrgu kasutajad sellest teavitavad. Ühtlustatud edastuslepingutest ja menetlustest tuleb teavitada reguleerivaid asutusi.

Artikkel 9

Suunised

1. Suunised, mis annavad vajaduse korral käesoleva määruse eesmärgi saavutamiseks vajaliku minimaalse ühtlustatuse taseme, peavad määratlema:

- a) kolmandatele isikutele juurdepääsuteenuseid käsitlevad üksikasjad, kaasa arvatud iseloom, kestus ja kõnealuste teenuste muud nõuded, kooskõlas artikliga 4;
- b) võimuse eraldamise mehhanismi ja lepingutega ülekoormamise korral kohaldatava ülekoormusega tegelemise korra aluspõhimõtete üksikasjad, kooskõlas artikliga 5;
- c) võrgu kasutajatele võrgule tõhusa juurdepääsu saamiseks vajalike tehniliste andmete määratluse ja läbipaistvuse nõuete kõigi asjaomaste punktide määratluse üksikasjad, kaasa arvatud teave, mis tuleb avaldada kõigi asjaomaste punktide kohta ning ajakava, mille kohaselt kõnealune teave tuleb avalikustada, kooskõlas artikliga 6.

2. Suunised lõikes 1 loetletud valdkondade kohta on sätestatud lisas. Komisjon võib nendesse muudatusi teha; seda tuleb teha artikli 14 lõikes 2 osutatud korras.

3. Käesoleva määruse alusel vastu võetud suuniste kohaldamisel ja muutmisel peab arvesse võtma erinevusi riiklike gaasisüsteemide vahel ja ei tohi seetõttu nõuda ühenduse tasemel ühtseid üksikasjalikke tingimusi juurdepääsu kohta kolmandatele isikutele. Need võivad siiski määratleda miinimumnõuded, mis tuleb täita selleks, et saavutada gaasi siseturu jaoks vajalikud mittediskrimineerivad ja läbipaistvad juurdepääsutingimused võrgule, mida võib seejärel kohaldada riiklike gaasivõrkude vahel esinevaid erinevusi arvestades.

Artikkel 10

Reguleerivad asutused

Käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmisel peavad liikmesriikide direktiivi 2003/55/EÜ artikli 25 alusel määratud reguleerivad asutused tagama vastavuse käesolevale määrusele ja selle artikli 9 kohaselt vastu võetud suunistele.

Vajaduse korral peavad nad omavahel ja komisjoniga koostööd tegema.

Artikkel 11

Teabe esitamine

Liikmesriigid ja reguleerivad asutused peavad nõudmise korral edastama komisjonile kogu artikli 9 raames nõutava teabe.

Komisjon peab määrama mõistliku tähtaja, mille jooksul teave tuleb edastada, võttes arvesse nõutava teabe keerukust ja teabevajaduse kiireloomulisust.

Artikkel 12

Liikmesriikide õigus sätestada üksikasjalikumaid meetmeid

Käesolev määrus ei piira liikmesriikide õigust säilitada või kehtestada meetmeid, mis sisaldavad üksikasjalikumaid sätteid kui käesolevas määruses ja artiklis 9 osutatud suunistes.

Artikkel 13

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad karistuste kohta, mida rakendatakse käesoleva määruse sätete rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende kohaldamise tagamiseks. Ettenähtud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad neist sätetest komisjonile hiljemalt 1. juuliks 2006 ja annavad viivitamata teada nende edaspidistest muudatustest.

2. Lõike 1 alusel määratud karistused ei ole oma olemuselt kriminaalõiguslikud.

Artikkel 14

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab direktiivi 2003/55/EÜ artikli 30 alusel loodud komitee.

2. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7, võttes arvesse selle artiklis 8 sätestatud.

Otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõikes 6 sätestatud tähtjaks kehtestatakse kolm kuud.

3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

*Artikkel 15***Komisjoni aruanne**

Komisjon kontrollib käesoleva määruse rakendamist. Direktiivi 2003/55/EÜ artikli 31 lõike 3 kohases aruandes peab komisjon andma ülevaate ka käesoleva määruse rakendamisel saadud kogemuste kohta. Eelkõige tuleb aruandes vaadelda, millises ulatuses on määrus olnud edukas mittediskrimineerivate ja kulupõhiste juurdepääsutingimuste tagamisel gaasi edastusvõrkudele, mis aitavad kindlustada valikuvõimalused tarbijatele hästitoimival gaasi siseturul ning gaasi pikaajalise varustuskindluse. Vajaduse korral lisatakse aruandele asjao-mased ettepanekud ja/või soovitusel.

*Artikkel 16***Erandid ja vabastused**

Käesolevat määrust ei kohaldata:

- a) liikmesriikides asuvatele maagaasi edastusvõrkudele direktiivi 2003/55/EÜ artiklis 28 kehtestatud erandite kehtivusaja jooksul; direktiivi 2003/55/EÜ artikli 28 alusel erandi saanud liikmesriikidele, kes seega võivad taotleda komisjonilt ajutise erandi kehtestamist käesoleva määruse kohaldamise vabastuse saamiseks kuni kaheaastaseks perioodiks alates kuupäevast, mil käesolevas punktis osutatud erandi kehtivus lõpeb;
- b) ühendustorudele liikmesriikide vahel ja olemasolevate infrastruktuuride märkimisväärsete võimsuse suurenemise ning selliste infrastruktuuride ümberehituste korral,

mis võimaldavad uute gaasi tarneallikate kasutuselevõttu nagu osutatud direktiivi 2003/55/EÜ artikli 22 lõigetel 1 ja 2, mille suhtes ei kohaldata nimetatud direktiivi artiklite 18, 19, 20 ja artikli 25 lõigetel 2, 3 ja 4 sätteid, kuni nende suhtes ei kohaldata käesolevas lõigus osutatud sätteid;

- c) maagaasi edastussüsteemidele, mille suhtes on direktiivi 2003/55/EÜ artikli 27 kohaselt kehtestatud erand.

*Artikkel 17***Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub kahekümndal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates 1. juulist 2006, välja arvatud artikli 9 lõike 2 teine lause, mida kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2007.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 28. september 2005

Euroopa Parlamendi nimel
president

J. BORRELL FONTELLES

Nõukogu nimel
eesistuja

D. ALEXANDER

LISA

SUUNISED

1. **Juurdepääsuteenused kolmandatele isikutele**
2. **Võimsuse eraldamise mehhanismide, ülekoormusega tegelemise korra ja selle kohaldamise põhimõtted lepingutega ülekoormamise korral ja**
3. **Võrgu kasutajatele võrgule tõhusa juurdepääsu saamiseks vajalike tehniliste andmete määratlus, läbipaistvusnõuete kõigi asjaomaste punktide määratlus ja teave, mis tuleb avaldada kõigi asjaomaste punktide kohta ning ajakava, mille kohaselt kõnealune teave tuleb avalikustada**

1. **Juurdepääsuteenused kolmandatele isikutele**

- 1) Edastusvõrgu haldurid peavad pakkuma kindlaid ja katkestatavaid teenuseid minimaalse kestusega kuni üks päev.
- 2) Ühtlustatud edastuslepingud ja ühtsed võrgueeskirjad peavad olema koostatud sellisel viisil, et need hõlbustaksid võrgu kasutajate lepingulise võimsusega kauplemist ja selle võimsuse taaskasutamist ilma võimsuse eraldamist takistamata.
- 3) Edastusvõrgu haldurid peavad pärast põhjalikku konsulteerimist võrgu kasutajatega välja töötama võrgueeskirjad ja ühtlustatud lepingud.
- 4) Edastusvõrgu haldurid peavad rakendama standardiseeritud registreerimise ja taasregistreerimise korda. Nad peavad välja arendama teavitamissüsteemid ning elektroonilised sidevahendid, et tagada piisava teabe edastamine võrgu kasutajatele ning lihtsustada tehinguid, nagu näiteks registreerimist, võimsusega seotud lepingute sõlmimist ja võimsusega seotud õiguste üleminekut võrgu kasutajate vahel.
- 5) Edastusvõrgu haldurid peavad ühtlustama ametlikud protseduurid ja vastamise ajad kooskõlas valdkonnas kehtiva parima tavaga, eesmärgiga saavutada võimalikult lühikesed vastamise ajad. Nad peavad pakkuma reaajas kuvatavat võimsuse reserveerimise ja kinnitamise süsteemi, ning registreerimise ja taasregistreerimise protseduure mitte hiljem kui 1. juulil 2006, pärast konsulteerimist asjaomaste võrgu kasutajatega.
- 6) Edastusvõrgu haldurid ei tohi võrgu kasutajatelt nõuda eraldi tasu teabenõuete ja tehingute eest, mis on seotud nende edastuslepingutega ja mida täidetakse standardsete eeskirjade ja protseduuride kohaselt.
- 7) Teabenõuete eest, mis eeldavad erakorralisi või ülemääraseid kulusid, nagu näiteks teostatavuse uuringud, võib nõuda eraldi tasu, eeldusel et tasud on kohaselt põhjendatud.
- 8) Edastusvõrgu haldurid peavad tegema koostööd teiste edastusvõrgu halduritega nende vastavate võrkude hoolduse koordineerimise osas, et võimalikult vähendada häireid edastusteenuste osutamisel võrgu kasutajatele ja teiste piirkondade edastusvõrgu halduritele ning tagamaks võrdne kasu varustuse kindluse osas, kaasa arvatud seoses transiidiga.
- 9) Edastusvõrgu haldurid peavad vähemalt kord aastas eelnevalt kindlaksmääratud tähtpäeval avaldama kõik kavandatud hooldusperioodid, mis võivad mõjutada võrgu kasutajate edastuslepingutest tulenevaid õigusi, ja asjakohase operatiivteabe piisava etteatamisega. See hõlmab kavandatud hooldusperioodide muudatuste kohest ja mittediskrimineerivat avaldamist ja ettekavandamata hooldustest teavitamist niipea, kui vastav teave

saab edastusvõrgu haldurile kättesaadavaks. Hooldusperioodide jooksul peab edastusvõrgu haldur regulaarselt avaldama ajakohastatud teavet hooldustööde üksikasjade, eeldatava kestuse ja mõju kohta.

- 10) Edastusvõrgu haldurid peavad tegelike hooldustööde ja esinenud vooluhäirete kohta pidama päevaraamatut ja selle nõudmise korral pädevale asutusele kättesaadavaks tegema. Teave tuleb nõudmise korral teha samuti kättesaadavaks mis tahes häiretest mõjutatuile.

2. **Võimsuse eraldamise mehhanismide, ülekoormusega tegelemise korra ja selle kohaldamise põhimõtted lepingutega ülekoormamise korral**

2.1. *Võimsuse eraldamise mehhanismid ja ülekoormusega tegelemise kord*

- 1) Võimsuse eraldamise mehhanismid ja ülekoormusega tegelemise kord peavad hõlbustama konkurentsi arendamist ja sujuvat kauplemist võimsusega ning peavad sobima kokku turumehhanismidega, kaasa arvatud kiirtehingute turud ja kauplemiskeskused. Need peavad olema paindlikud ja võimelised kohanduma arenevate turutingimustega.
- 2) Need mehhanismid ja kord peavad arvesse võtma asjaomase süsteemi terviklikkust ning samuti varustuskindlust.
- 3) Need mehhanismid ja kord ei tohi takistada uute turule tulijate sisenemist turule ega luua lubamatuid tõkkeid turuletulekule. Need ei tohi takistada turulolijatel, kaasa arvatud uutel turule tulijatel ja väikese turuosaga ettevõtetel, tõhusalt konkureerida.
- 4) Need mehhanismid ja kord peavad andma asjaomaseid majanduslikke signaale tehnilise võimsuse efektiivse ja maksimaalse kasutamise kohta ning hõlbustama investeeringute tegemist uude infrastruktuuri.
- 5) Võrgu kasutajatele tuleb teha teatavaks olukorra laad, mis võib mõjutada lepingulise võimsuse kättesaadavust. Teave katkestuse kohta peaks kajastama edastusvõrgu haldurile kättesaadava teabe määra.
- 6) Juhul kui lepingust tulenevate tarnekohustuste täitmisel tekivad takistused süsteemi terviklikkuse tõttu, peavad edastusvõrgu haldurid teavitama sellest võrgu kasutajaid ja otsima viivitamatult mittediskrimineeriva lahenduse.

Edastusvõrgu haldurid peavad konsulteerima võrgu kasutajatega korra osas enne selle rakendamist ja leppima selle kokku reguleeriva asutusega.

2.2. *Lepingutega ülekoormamise korral kohaldatav ülekoormusega tegelemise kord*

- 1) Olukorras, kus lepinguline võimsus jääb kasutamata, peavad edastusvõrgu haldurid erineva kestusega lepingute kaudu tegema selle võimsuse esmasel turul katkestatava võimsusena kättesaadavaks, kuni vastav võrgu kasutaja ei paku kõnealust võimsust mõistliku hinna eest järelturul.
- 2) Vabastatud katkestatava võimsuse eest saadavad tulud jaotatakse vastavalt asjaomase reguleeriva asutuse sätestatud või heaks kiidetud eeskirjadele. Need eeskirjad peavad olema kooskõlas süsteemi efektiivse ja tõhusa kasutamise nõuetega.

- 3) Mõistliku tasu vabastatud katkestatava võimsuse eest võib määrata asjaomane reguleeriv asutus, võttes arvesse valitsevaid konkreetseid asjaolusid.
- 4) Vajadusel peavad edastusvõrgu haldurid tegema mõistlikke püüdlusi, et pakkuda turul vähemalt osa kasutamata võimsusest kindla võimsusena.

3. **Võrgu kasutajatele võrgule tõhusa juurdepääsu saamiseks vajalike tehniliste andmete määratlus, läbipaistvusnõuete kõigi asjaomaste punktide määratlus ja teave, mis tuleb avalikustada kõigi asjaomaste punktide kohta ning ajakava, mille kohaselt kõnealune teave tuleb avalikustada**

3.1. *Võrgu kasutajatele võrgule tõhusa juurdepääsu saamiseks vajalike tehniliste andmete määratlus*

Edastusvõrgu haldurid peavad avaldama oma süsteemide ja teenuste kohta vähemalt järgmise teabe:

- a) erinevate pakutavate teenuste üksikasjalik ja kõikehõlmav kirjeldus ja hinnakiri;
- b) nende teenuste kohta pakutavad erinevat tüüpi edastuslepingud ja võrgueeskirjad ja/või standardtingimused, kui need on kohaldatavad, kõigi võrgu kasutajate õiguste ja kohustuste kohta, kaasa arvatud edastuslepingud ja muud asjaomased dokumendid;
- c) ühtlustatud meetmed, mida kohaldatakse edastusvõrgu kasutamisel, kaasa arvatud peamiste mõistete määratlus;
- d) võimsuse eraldamist, ülekoormusega tegelemist ja piirangute vastu võitlemist käsitlevad sätted ning taaskasutamise seotud meetmed;
- e) järelturul edastusvõrgu halduriga võimsusega kauplemisel kohaldatavad eeskirjad;
- f) vajadusel edastus- ja muude teenuste hulgas hõlmatud eritasuta paindlikkus ja piirnormid ning samuti paindlikkus, mida lisaks sellele pakutakse, ning vastavad tasud;
- g) edastusvõrgu halduri gaasisüsteemi üksikasjalik kirjeldus, milles on näidatud kõik asjaomased punktid, kus edastusvõrgu halduri süsteem on ühendatud teiste edastusvõrgu haldurite süsteemidega ja/või veeldatud maagaasi infrastruktuuriga, nagu näiteks veeldusjaamadega ja direktiivi 2003/55/EÜ artikli 2 punktis 14 määratletud abiteenuste osutamiseks vajalike infrastruktuuridega;
- h) teave gaasi kvaliteedi- ja rõhunõuete kohta;
- i) edastusvõrgu halduri hallatava süsteemiga ühendamiseks kohaldatavad eeskirjad;
- j) õigeaegselt edastatav teave teenuste või tingimuste kavandatavate ja/või tegelike muudatuste kohta, kaasa arvatud punktides a kuni i loetletud valdkondade osas.

3.2. Läbipaistvusnõuete kõigi asjaomaste punktide määratlus

Asjaomased punktid peavad hõlmama vähemalt järgmist:

- a) kõik edastusvõrgu halduri hallatava võrgu sissevoolupunktid;
- b) kõige olulisemad väljavoolupunktid ja väljavoolualad, mis moodustavad vähemalt 50 % antud edastusvõrgu halduri võrgu kogu väljavooluvõimsusest, kaasa arvatud kõik väljavoolupunktid ja väljavoolualad, mille väljavooluvõimsus on suurem kui 2 % kogu võrgu väljavooluvõimsusest;
- c) kõik edastusvõrgu operaatorite erinevate võrkude ühenduspunktid;
- d) kõik punktid, mis ühendavad edastusvõrgu halduri võrku veeldusjaamaga;
- e) kõik olulised punktid antud edastusvõrgu halduri võrgus, kaasa arvatud gaasisõlmede ühendused. Olulisteks loetakse kõiki punkte, kus kogemuste põhjal otsustades võib tõenäoliselt tekkida füüsiline ülekoormamine;
- f) kõik punktid, mis ühendavad antud edastusvõrgu halduri võrku direktiivi 2003/55/EÜ artikli 2 punktis 14 määratletud abiteenuste osutamiseks vajalike infrastruktuuridega.

3.3 Teave, mis tuleb avaldada kõigi asjaomaste punktide kohta ning ajakava, mille kohaselt kõnealune teave tuleb avaldada

- 1) Kõikide asjaomaste punktide suhtes peab edastusvõrgu haldur regulaarselt/jooksvalt ja kasutajasõbralikul standardisel viisil avaldama Internetis teabe järgmiste võimsusega seotud olude kohta lühimalt kuni ühepäevaste perioodide kohta:
 - a) maksimaalne tehniline võimsus voolude kohta mõlemas suunas,
 - b) kogu lepinguline ja katkestatav võimsus,
 - c) olemasolev võimsus.
- 2) Kõigi asjaomaste punktide kohta peab edastusvõrgu haldur avaldama teabe olemasoleva võimsuse kohta vähemalt 18 kuud ette ja kaasajastama seda teavet vähemalt igakuiselt või sagedamini, kui vastav uus teave saab kättesaadavaks.
- 3) Edastusvõrgu haldurid peavad avaldama igapäevaselt ajakohastatavat teavet lühiajaliste teenuste kättesaadavuse kohta (päevase ja nädalase etteteatamisega), tuginedes muu hulgas registreerimistele, peamistele lepingulistele sidemetele ja regulaarsetele olemasolevate võimsuste pikaajalistele iga-aastaselt tehtavatele prognoosidele kuni 10-aastaseks perioodiks kõigi asjaomaste punktide kohta.
- 4) Edastusvõrgu haldurid peavad jooksvalt avaldama teabe möödunud perioodi maksimaalse ja minimaalse kuu jooksul kasutatud võimsuse määrade kohta ja aasta keskmised voolud kõigis asjaomastes punktides viimase kolme aasta kohta.
- 5) Edastusvõrgu operaatorid peavad pidama päevaraamatut tegeliku koguvoolu kohta vähemalt kolme kuu pikkuse perioodi kohta.

- 6) Edastusvõrgu haldurid peavad pidama tõhusat arvestust kõigi võimsusega seotud lepingute kohta ja säilitama muud asjaomast teavet seoses saadavaloleva võimsuse arvestamisega ja sellele juurdepääsu võimaldamisega, millele asjaomastel riiklikel asutustel peab olema ligipääs oma tööülesannete täitmiseks.
 - 7) Edastusvõrgu haldurid peavad tagama kasutajasõbralikud vahendid saadavalolevate teenuste tariifide arvestamiseks ning saadavaloleva võimsuse kindlakstegemiseks reaalajas.
 - 8) Kui edastusvõrgu haldurid ei suuda avaldada teavet kooskõlas lõigetega 1, 3 ja 7, peavad nad konsulteerima oma asjaomaste riiklike asutustega ja koostama tegevuskava, mis tuleb rakendada võimalikult kiiresti, kuid mitte hiljem kui 31. detsembril 2006.
-